



Ess de done ori in septemana: Joi-a si Domineca; era candu va pretinde importantia materielorn, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune pentru Austria: pe anu intregu 8 fl. v. a. diugetate de anu 4 " " " patriariu 2 " " "

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuete si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrulu cate 30 cr. pent. una datu, se antecipa.

Pesta, 23 aug./4 sept. 1869.

Multi barbati de capacitate a nascutu democratia nemtiloru d'intr'acesta imperatia austro-ungaro-ceho-poldecoliro-tirolu-voivodino — ei bre! scl. scl.

Pana acum, aristocratia neci odata n'avu cauza d'a se plange despre constantia si despre morala acestoru domni demotratu de nemtiu.

Intr'adeveru s'a intemplantu dilele trecute ca unu senatore de celu nemtiescu n'a primitu decoratiunea ce i se nemise. Dar acesta intemplantu e unica in feliulu seu, de nu-si are sotiia la nemti neci in poveste.

Ceia lalti cu totii, cum ajunsera la unu picu de influentia, nu intardiara a-si pestritiia peptulu cu orduri si numele cu title.

Buna ora Bach, mai deunadi, ministrulu de la baricade, si-incepu activitate ca demotratu si o incheia facendu pe aristocratulu.

Ministeriulu ce guverna acum, a nume dd. Giskra, Hasner si Herbst, erau mai anu pre buni de gura intru a se fali ca densii sunt reprezentantii burgiesei. De candu si-dusera fala la doba si pana acum, a trecutu unu restimpu bunisiuru, in catu acei reprezentanti ai burgiesei avura regasu a se incarca de orduri ca nisce betrani aristocrati din secele in cari guvernele se numiau „parinti poporaloru,” dar poporale nu se numiau „fii,” ci „iobagi.”

Astu-feliu ni-i vedemu astadi pe ministrii din burgesia. Democratia de la nemti, nu mai vre se-i recunosca de fiii sei cei mai esemplari; — era aristocratia ii va privi in cast'a sa de veniture, si-i va privi lungu timpu pana se ajunga dumeloru a-si numeru 14 stramosi totu nobili.

In societatea nemtiesca neci se pre gasescu alte partite de catu aceste done de cari pomeniramu, adeca o aristocratia cu multa spoiela si ingomfare, si o demotratia carea esiste — nu atatu din amore catra principiile demotratice catu mai vertosu — din cauza ca n'a ajunsu anca a se inaristocratia.

Acesta pusetiune a ministeriulu nu se pote trece cu vederea in situatiunea actuala candu cehii se sfortieza a-si recastiga drepturi casi Ungaria.

Se afirma cumca cancelariulu Beust ar senti forte necesitatea impacatiunei cu cehii; si ar cerca a se pune in legatura cu corifeii acestei natiuni.

Ministeriulu vienesu — precum in-

tiulegemu din „Pol.“ — crede ca cehii candu in suera de competintia a lui, si ca prin urmare ministeriulu celu comunu presiediutu de Beust n'are d'a se amesteca.

Din acesta s'a nascutu unu picu de frecare. Era vorba ca ministrii burgiesei amenintia cu retragere. Totusi opiniunea publica nemtiesca nu s'a alarmatu defeliu, caci — vediuramu mai sus cum sta ministeriulu atatu in fatia aristocratiei catu si in a demotratiei.

De s'ar retrage — cugeta aristocratia — sunt deja destulu de inaristocratati pentru ca se nu mai aiba influentia la contrarii nostri.

De s'ar retrage — cugeta demotratia — ar fi bine pentru multimea de fii ai mei ce stau aspirandu la posturi.

Intr'adeveru se vorbescu multu la nemti despre o partita constitutiunala (verfassungstreue Parthei) carea ar tiene la constitutiunea de astadi si a careia chiamare ar fi a sprigini ministeriulu actualu.

Inse nedependintia acestei partite este numai o fictiune a diaristice oficiose. Doveda istoria Austriei intraga: ori ce guvernu a fostu si ori cum, nemti l'au primitu pururia de bunu. De opozitiune neci vorba veri odata. Ore partia asta constitutiunala a oficialilor de acum va face esceptiune de la regula numita? oficialii n'au se se supere caci trecu erasi in servitiu!

Acestu privilegiu ii indamna pre cehii a-si incorda poterile. Curundu are se se tiena la Praga unu congressu mare alu federalistiloru, la care vreu se se infatisieze si polecii si slovenii.

Din strainetate n'avemu neci unu evinementu de importantia. Cert'a ce era se erumpa intre Prusia si Suetier'a din cauza ca — precum am pomenitu — Prusia provocase pre unii suditi suetierani a se indeparta, — a amortitu de orace Prusia a lasatu treb'a balta si n'a alun-gatu pre nimene.

Glóse la o aniversaria.

„Pester Lloyd,” foi'a nemtiesca guvernamentale, serbandu diu'a ce implini anulu alu 20-le de la caderea revolutiunei magiare in 13 aug. 1849, face unele reflexiuni multu mai interesante, de catu se le potemu trece cu vederea; pentru ca se cuvine si avemu totu interesulu a sci: cu ce se mangaie, in ce spera, pre ce se radima contrarii nostri? si pentru ca, candu a venitu din Viena redactorele primariu alu acelei foi, dlu Dr. Falk ca se ie conducerea ei, prin incesi cercurile

magiare, lui pan' aci pre amice, se s'ntea, ca a venitu cu inspiratiuni seu instructiuni mai nalte!

Din detorintia de pietate, amintesce acelu articlu cu doiosia — cele grele perleri de omeni si mai vatosu de inteligintia in luptele revolutiunei. Cifra perderiloru o pune la 100.000; florea unei generatiuni intregi. Apoi adauge ca — „a urmatu unu absolutismu intunecosu de diece ani, a caruia apesare nemici chiar si speranti'a de o renviere a nedependintiei ungueresci.” Anii de la 1849 pana la 1860 se fia causatu in sirurile inteligintiei ungueresci, anume la tenerime, mai multa stricatiune, de catu tota mani'a revolutiunei. „Intr'acesta epoca nisuintia mai serioasa si nobile — nu se destepta, seu daca se destepta, trebuia se retacésca. Numai cu returnarea libertatei politice, a returnatu erasi in tenerimea ungueresca acelu spiritulu, carele i-a produsu pre barbati de la 1848.”

„Dar din acele grele furtune ale revolutiunii am salvatu mai pre susu de tote un'a, consciintia unei poteri, de care mai nainte n'aveamu nici intipuire. Reactiunea ce colcaia intr'ascunsu, scie acum la ce are se se accepte, ce are se intimp'ne, dar'ar mai avé una data cutezarea a ni ataca drepturile; ea scie, ca grup'a ce ar sapá-o Ungariei, ar fi si a Monarchiei austriace. Revolutiunea a doveditu, ca poterea Cislaitaniei n'ajunge pentru a subjuga pre Ungaria. — Am salvatu mai departe ide'a statulu unguerescu. Europa ne privia d'unu catafalculu alu unei natiuni repositate; dar Unguria s'a ridicatu din ruinele sale mai destepta si mai valorosa de catu a fostu candu-va. Nu sunt inca 80 de ani, de candu marele istoricu si filosofu Herder anumerá pre ungueri poporaloru peritorie, si — astadi Ungaria figureza in famili'a stateloru Europei ca unu statulu de cultura — teneru, dar plinu de sperantia. Adeveru e ca am perditu multu, dar am salvatu si mai multu, am salvatu nedescabibilea potere formatoria de staturi, carea intemeieza si conserva imperie poterice.

Acesta este prim'a parte a articlu-lu, alu carui sumariu potemu se-lu facemu in trei cuvinte: — „Ungurii au perditu prin revolutiunea loru forte multu, dar au castigatu indiecitu mai multu.”

Pana se trecemu la a dou'a parte, carea este multu mai scurta, se facemu cate-va glóse la acesta prima.

Este unu lucru pre firescu, potemu dice, o regula generale, ca — ori-care revolutiune serioasa, ori catu ar perde ea

stabilitatele fisice, si macar d'ar fi supresa, oss i medilocitu seu nemedilocitu mai multu revolutiunea magiariloru de la 1848, 9 si urmarile ei de astadi — sunt mai ai o noua dovéda. Multu mai monedatosa este intrebarea: *daca magarii vor fi invetiati minte? daca ei prin suferintiele si perderile cele mari, se vor fi intieptitu?!*

Ce vorbesce „P. Lloyd“ de — „salvat'a ideia a statulu unguerescu,” de „salvat'a potere formatoria de staturi,” de „unu statulu unguerescu de cultura, teneru si plinu de sperantia,” de „salvat'a consciintia a unei mari poteri,” — tote acestea le-am cititu si recititu in timpii lui Bach si a lui Schmerling, totu cu asemenea logica, pre asemeni basi despre — despre Austria, Imperiu unitariu, mare si potericu; si — unde este astadi aeea Austria, acelu imperiu unitariu?!

Sacrificiele striga la ceriu si reclama isbanda; dar — cine pote nega, ca si noi am adusu si aducemu necontentu sacrificie, si ca sacrificiele nostre, de la 1848 si pana astadi, n'au fostu mai mici, nici cele pentru natiunalitate seu existintia natiunale, nici cele pentru tronul si patria, de catu fura ale magiariloru, ba ele in multe privintie au fostu si sunt multu mai grele si mai seriose, dar ore — *tienu't'a Austri'a, tiene astadi Ungaria, legelatiunea acesteia, ministeriulu ei — vr'o socotela de acele sacrificie? — Dreptatea lui Ddieu, logic'a si morala existintiei, ni detorescu satisfactiune; dar corifeii magiariloru pretindu, ca astfelu de satisfactiune ar fi nemicirea statulu unguerescu si a natiunalitatei magiare; deci ei si cu tota natiunale loru lucra in contra sfortiandu-se, continua adeca — dupa noi — unu resbelu, fisicu si morale, contra dreptatei lui Ddieu si logicei, contra moralii existintiei. Si acesta se fia o dovéda si o garantia despre poterea formatoria de staturi a Unguriloru?!* — Da, concedemu, c'a potutu se fia si a fostu pre timpii intunereculu si barbariei poporaloru, candu ele n'aveau consciintia de sine si de demnitatea loru: astadi inse, candu poporale s'au desteptatu, candu anume romanii din Transilvania, Ungaria si Banatu, se cunoscu pre bine, si-cunoscu drepturile si poterile, — astadi, candu ei, si impreuna cu ei serbii, slovacii si rutenii si-reclama drepturile de existintia publica, de existintia ca tota atate natiuni seu faptori de statulu, egalu indreptatiti, — astadi *argumentulu magiariloru este o amara amagire!*

„In timpulu lumineloru unu statulu ce nu pote se sufera dreptatea si adeverulu

Foisióra.

Monastirea Argesului. *)

I.

Pe Argesiu in josu,
Pe unu malu frumosu,
Negru voda trece
Cu tovarasi diece:
Noe mesteri mari
Cafe si zidari,
Si Manoli diece
Care-i si intrece.
Mergu cu toti pe cale
Se aléga'n vale
Locu de monastire
Si de pomenire.
Eta cum mergea

Ca'n drumu ajungea
Pe unu bietu ciobanasiu
Din flueru doinasiu,
Si cum lu vedea
Domnulu i dicea:
„Mandre ciobanasiu
„Din flueru doinasiu!
„Pe Argesiu in susu
„Cu turm'a te-ai dusu,
„Pe Argesiu in josu
„Cu turm'a ai fostu.
„Nu cumvai vedintu
„Pe unde-ai trecutu
„Unu zidu paresitu
„Si neispravitu
„La locu de grindisiu
„La verde-alunisiu? “
— „Ba, Dóme-am vedintu
„Pe unde-am trecutu
„Unu zidu paresitu
„Si neispravitu.
„Canii cum ilu vedu
„La elu se rapedu
„Si latra-a pustiu

„Si urla-a mortiu “
Catu ilu audia,
Domnu nveselia
Si curundu plecá,
Spre zidu apuca
Cu noe zidari,
Noe mesteri mari
Si Manoli diece
Care-i si intrece.
„Eta zidulu meu!
„Aici alegu eu
„Locu de monastire
„Si de pomenire.
„Deci voi, mesteri mari,
„Cafe si zidari,
„Curundu ve siliti
„Lucrulu de-lu porniti
„Ca se-mi radicati
„Aici se-mi durati
„Monastire nalta
„Cum n'a mai fostu alta
„Ca vi-oiu dá averi,
„Voiu face boeri,
„Er' de nu, apoi

„Voiu zidi pe voi,
„Voiu zidi de vii
„Chiar in temelii!
II.
Mesterii grabia
Sferile ntindeá,
Loculu mesura,
Siantiuri largi sapá
Si mereu lucrá,
Zidulu radica,
Dar ori ce lucrá
Nóptea se surpá!
A doua di ér,
A treia di ér;
A patra di ér
Lucrá in zadar!
Domnulu se mira
Si-apoi ii mustrá,
Si-apoi se ncruntá
Si-i amenintia
Se-i puie de vii
Chiar in temelii!
Mesterii cei mari,
Cafe si zidari,

Tremura lucrandu,
Lucra tremurandu
Di lunga de vera
Diu'a pana'n sera;
Er' Manoli stá,
Neci ca mai lucrá,
Ci mi se culcá
Si unu visu visá,
Apoi se scula
Si-astfelu cuventá:
„Noe mesteri mari,
„Cafe si zidari!
„Sciti ce am visatu
„De candu m'am culcatu?
„O siópta de susu
„Avea mi-a spusu
„Ca ori ce-am lucrá,
„Nóptea s'a surpá
„Pan' om hotari
„In zidu de-a zidi
„Cea ntei setióra
„Cea ntei sorióra
„Care s'a ivi
„Mani in diori de di

*) Din opulu „Poesti populare ale Romaniloru, coordinate de Vasile Alecsandri Bucuresti 1867.”

in cuprinsului loru întregu, nu pôte se fia statu de cultura, si nu pôte se fia îndreptatitu a mai esiste.

Trageti-ve socotêl'a cu acêsta sentinta necontestabile! — Si-acum'a se trecemu la a doua parte a articolului nostru.

„Luptele si cercarile trecutului, dice elu, ni vor fi pentru pururea invetiatura seriôsa, ca se ne ferimu de nemoderatiuni si de misicari revolutiunare, la cari ungurulu, dupa temperamentulu seu, par' c'ar avê cata-va dispusetiune.“

Dar lumea constata pre tóta diviti, cã domni magiari n'au invetiatu din trecut claru nemici'a si cã nemoderatiunile loru produc o neliniscire a spiritelor, care pôte se duca la desperare!

In fine „P. Lloyd“ face unu apelu catra cetatienui intelegti ai Ungariei, revindicandu-le dreptulu si detorint'a, d'a impededã veri-ce agitatiune a poporului, usioru de atitiatu; apoi incheia: „Èra candu am mai ajunge o data la unu 1849 si la unu alu doilea 13 augustu, atunci de buna sêma si-ar cunosce retacirea, cei ce nu sciu apretiuu folosulu celor castigat pre cale pacica, dar — ar fi pré tardu, si nici Ddieu n'ar mai scapã Ungari'a de perire!“

Intrebãmu: Ce va se dica acêsta amenintiare si la a cui adresa suna ea? Pre natiunile apesate si nemulțumite — nu pôte se le privêsca, dar ôre se aiba cauza a-i privi pre insisi magiari? Trebue se aiba, si se aiba destula; cãci altfelu nu s'ar fi pronunțiatu, si cãci magiarulu dupa temperamentulu seu este cam dispusu la revolutiune.

Va se dica: statulu publicu de astadi alu Unguriei, fericirea comuna, cea multu lãudata, este amenintiata — dupa acestu artculu ocasionalu — a) de catra reactiunarii din Viena, adeca de catra aceia, ce totu mereu tienu la unitatea de stat si la egemonia nemților, si cari — pare-ni-se cã sunt nemții mai toti! — b) de catra natiunalitati nemagiare, nu numai din Unguria, Transilvania, Croatia si Slavonia si Banatu, ci si din monarhia intrêga, cari tôte lipsite de drepturi natiunali si asiê-dara nemulțumite, incapu — intru intielesulu articolului — sub reactiune; c) de catra insisi fiii sei magiari, adeca de partite opositionali pre facia, si revolutiunari in ascunsu, la cari alude „P. Lloyd“ si cari — dupa datele constate, facu maiortatea natiunii magiare.

Si ast'a se fia, ceea-ce au salvatu ungiuri din si dupa cele grele perderi de la 1848 in coci?

Ati retacitu, domniloru magiari! Intórceti-ve la calea adeverului si dreptatei, carea singura e mantuitória! —

Babesiu.

Cernauti 31 augustu. (Apelu catra deputatii nostri natiunali in diet'a Bucovinei) Peste doue septemane se vor deschide èrasi siedintiele anuale in dieta, si reprezentantii poporului vor roincepe activitatea loru pentru binele si fericirea tierii. Sunt multe afaceri, care ascêpta solvearea, si anca mai multe, in care ablegatii nostri ar fi se apuce iniciativ'a si dupa natur'a loru au se le resólva, au se caute a le

miscã din locu pe calea de interpelatiuni, adrese, resolutiuni etc.

E lucr u indatenatu, a ascêpta totu din partea regimului proiepte de legi si pre langa acestea a mai votã si propunerile comitetului referitorie la bugetulu tierii. Credemu inse, cã cu aceste singure nu e implinita misiunea reprezentantilor poporului, care ascêpta din man'a lor si medlocirea fruptelor de drepturi, garantate prin legile fundamentale de stat.

Precepe fie-cine, cã timpulu prefriptu pentru siedintiele anuale ale dietei este forte scurtu, dara si dieteloru din cele lalte tieri, prezentate in senatulu imperiale, este presentat unu timpu asemene de scurtu, si totusi, precum audimu si cetimu, se producu si cate doue trii legi in afacerile vitale ale tierilor respective.

Una din urãsele cele mai urgentã, carea de dietele celor lalte tieri e dejã decisa, privesce aplicarea articolului 19 din legea fundamentalã de stat referitoriu la egalã îndreptãtura a natiunalitatilor si a limbeloru tierii in scôla, dirigetoria si vietii publicã. Ascei timpu dara cu ardóre de la reprezentantii nostri in dieta, cã celu putieniu in sesiunea din anulu curinte vor imbucurã poporul cu votarea unei legi prin carea, dupa referentiile speciale de natiunalitate in Bucovina, se devina incorporatu assiomulu asiê-dicendu numai teoreticu din articolulu mentionatu alu legii fundamentale de stat.

Alta cauza, de urgentia neamenava, este efiectuirea autonomiei bisericiei nôstre, garantate prin articolulu 15. alu legii fundamentale de stat. Activitatea, desvoltata de ablegatii romani si serbi in diet'a din Pest'a este cunoscuta si rezultatulu ei in acea mesura de imbucurãtoriu, cã ambele bisericie natiunale sunt dejã in posesiunea deplina a autonomiei lor si insusi statutulu organicu alu bisericiei orientale romane a devenitu dejã in deplina vigóre. Dara noi bucovinenii, pana candu se ne sbuciumãm in caosulu anomalioru si abuzurilor nesuferivere? Au dôra biseric'a nôstra din Bucovin'a nu este îndreptãtita a deveni la asemene pusetiune cu surorile ei din Ungari'a si Transilvani'a? Sên pôte cã pentru noi sunt in vigóre alte institutiuni canonice? —

Despre fondulu religiozitaru, averea drêpta a bisericiei nôstre orientale din Bucovin'a, se respandescu fãime, cari ne facu a ne ingriji pentru sôrta lui si insasi a bisericiei. Incerari de a-lu intrebuintã pentru scopuri straine, proiepte de reforme octroate in administratiunea fondului, care dupa opiniunea publicã sunt daunose, si alte multe lucruri anca mai de mahnire. Cum de se potrivescu aceste cu articolulu 5 din legea fundamentalã de stat, care garantêza neviolabilitatea proprietatii? si cu articolulu 15. care garantêza bisericiei autonomia deplina in regularãrea si administrarea afacerilor sale? Se dice, cã: *Jura scripta sunt vigilantibus*; si daca din partea scaunului episcopale nu se deschide gur'a in contra unor încercari ca acele, ôre si cei 14 ablegatii gr. or. din dieta anca se taca si tacendu se cada in peccatulu unei omisiuni de asemene de grele?

Limb'a romana, pe bas'a drepturilor istorice si pozitive e limb'a tierii in Bucovina, carea si ca limba parlamentaria resuna de minune in corpurile reprezentative ale Romaniei si in congresele bisericesci, pe unde acestea sunt dejã introduse, inse in salonulu dietei bucovinene anca totu nu e introdusa si intrebuintata dupa dreptulu ce-i compete si demnitatea ce o possiede.

Si ôre si in sesiunea, ce vine, se nu avemu bucuria, de a audî pre ablegatii nostri vorbindu si discutendu romanesc despre afacerile poporatiunii romane in Bucovina? Dãca nu din altu motivu celu putieniu cautandu la mar'a tierii din salonulu dietale (care in sesiunile de nainte rosiã pentru paresirea limbei indigene) se se respecte dupa conveninta limb'a tierii.

Ascêptãmu deci, si suntemu îndreptatiti a ascêpta de la ablegatii natiunali, cã densii, cunoscendu-si misiunea si respundietatea, vor face cele ce sunt ale lor, in dreptiunile atinse si in unele altele dreptiuni vitale!

Langa *Bisericia-Alba*, in grantia militare, in 26 aug. n.

Se cërta nemții cu ungurii de pelea nôstra! Ce mai sistema, adeveratu constitutionale in Austro-Ungaria! In delegatiunea cislaitanilor se pretinde cu tóta seriozitatea, cã noi granicierii, romani si serbi, suntemu proprietatea cislaitaniei, adeca a nemților stepanitoru aco; in delegatiunea ungiurêscã din contra se pretinde si mai pozitivu si seriosu, cã — suntemu ai Ungariei, adeca a magiarilor stepanitori in Ungaria, si cã numai ei, magiarii si cu regele lor, an dreptulu a despune de noi!

Dômne feresce de frati si amici, ca accêstia! — Dar apoi ai nostri, dloru, se nu fimu noi de felu? Dar dacã ni-am luã noi iertare a ve intrebã, cã unde vi sunt *crisovele*, prin cari ne-au datu *Creatorulu in stepanirea rôstra eschisiva*?

Si ce este obieptulu, interesulu de cërta intre domni nemti si magiari? Uita ce: sãngele si banii, sudorea si glori'a nôstra. Nemții din Viena pretindu a fi îndreptatiti se le folosêca pururia ei, si cate o data, cate 'ntr'o mica mesura si cu magiarii impreuna; magiarii èrasi, radimati pe dreptulu lor istoricu, acestu talismanu universalu si privilegiu numai alu lor, sustieniu, cã noi cu tóta esistintia si totu pamentulu nostru suntemu numai ai lor! Ne dau de selbãtèci si atatu de prepaditi, in catu nu pricepemu nici ce pôte se fia bine pentru noi, nici ce suntemu si ce ni se cuvine; èra facia de manifestatiunile din partea nôstra, provôca la cati-va pucini nemti si alte venituri straine de printre noi, si in numele, si intru interesulu acestor'a, vreu a ni croi o sôrta nôua, inea si mai miserabile de catu cea de pan' acum'a. Dar nerusinarea unor'a merge si mai departe; ei dicu, (vedi „P. Lloyd“ din 22 a. etc.) cã — la noi se agitêza contra provincializarii grantiei si contra incorporarii la Ungaria cu arguminte meschine, scornite, precum sunt, cã pamentulu grantienilor are se li fia luat, cã pensiunile lor au se fia sistate, cã dascalii nostri au se fia scosi din posturi si altele asemeni. — Mintiuna, dloru, mintiuna grôsa, slaita! De astea nici nu se predicã pre la noi, nici nu s'ar crede. Sciti dvôstre pré bine, ce este caus'a, pentru carea nimenea cu inim'a si cu mintea la locu — nu doresce anessarea si contopirea in Ungaria; Vi s'a spusu acêsta cauza d'o suta de ori prin deputatii romani natiunali; in dieta si prin multi articuli in colônele Albiniei; èca, Vi-o mai repetu si eu aicia: pentru cã — dvôstre in Ungari'a stepanita de dvôstre — *nu recunoscuti si nu respectati drepturile si adeverurile eterne*, nu recunoscuti si nu vreti se respectati limb'a si natiunalitatea, adeca *esistintia si demnitatea nôstra ca romani*, ci — tindeti a ne face ungiuri, contra naturei si voinției nôstre, prin ce ne încercati si ne împedecati desvoltarea si cultura si ne condamnati la o mi-

seria si neliniscire duratoriã! Am suferitu multu in starea ca militari; dar ea in anii din urma incepã se ni se imbunãtateasca, si acum veniti dvôstre, si cu mana violintèscã vreti se curmãti imbunãtãtirile si se ne menati in stan'a vôstra magiara, intre si mai nemulțumiti nostri frati, pre cari mai anteu ar trebui se-i fericiti, ca prin fericirea lor se fimu atrasi in acea parte.

Respingemu deci cu tóta resolutiunea insinuãrile magiare; èra din delegatiunea nemtiêscã luãmu spre mangaiarea nôstra notitia, a) de votulu delegatulu S. carele pretinse, ca — noi insine se fimu cõnsultati si se decidemu a-supr'a sôrtei nôstre; b) de respicãtiunea dlui colonel *König*, carele, celu mai competent in cauza, par' cã din sufletu-ne vorbindu, dise: „Este detorint'a celor lalte tieri ale monarhieii, a sprigini pre unu timpu desvoltarea si progresulu economicu si intelectualu alu grantiei, carea, sploatata de sute de ani pentru scopurile altor tieri, n'a avutu posibilitatea de cultura.“

Cultura adeverata pôte se fia *numai natiunale*, si pentru aceea respingemu magiarizarea, casi germanizarea! —

Lugosiu in 29 augustu 1869.

Ser'a de 28 augustu 1869 fu pentru publiculu lugosianu, amatoriu de art'a musicalã, una sêra de multa placere, cãci in acêst'a avuramurãra ocaziune a audî productiunile renumitulu artistu pre viôra, dlui *N. I. Voinescu*, profesore de conservatoriu, si directore alu orchestrelu teatrulu natiunali in Bucuresci; acompaniate pre piano de dlui *Polescu* pianistu din Craiova.

Vrendu a face una recensiu ce o pretinde sujetulu aceste productiuni, o dicemu din capulu locului, cã nu suntemu astfela de versati in art'a de viôra, cã dôra si cele mai menunte nuantie ale aceste arte escelinte, ce dlui Voinescu o possiede intr'unu gradu inaltu, se le scimu presentã publiculu cetitoriu de acêsta recensiu, si interesatu de art'a musicalã; dar credemu cã piesele anunciate in programa si executate de artistu parte *solo* parte in concertu cu diletantii, vor suplini si detaiurile ce am avê a le scriê despre esecutarea dlui Voinescu:

Asiã d. e. Trio pentru Piano, violina, si violoncelu de Mendelsohn - Bartholdy executatu de dlui Voinescu pre viôra, dlia *Livia Pascu* pe Piano, si dlui Müller pre violoncelo, ni presentã pe dlui Voinescu ca pre unu artistu carele si cu viôra, îndelungatu si seriosu a studiatu pre veneraverulu sacerdote alu lui Apollo: Mendelsohn, la carea productiune bine succêsa, si dexteritatea junei dle *Livia Pascu* pe piano, si a violoncelistulu dl. Müller inea multu a contribuit.

Piesele solo produse de artistulu Voinescu, pre viôra, s. a. Souveniru de Bellini, — Fantasie pe motive romane, compuse de artistulu, — Les Regrets de la Steveniers; — si Bolero Spaniolu compuse de artistu si produse solo de densulu, ni arêta pre dlui Voinescu: ce este dnsã in stare si singuru a produce, din care productiuni veduramurã cã artistulu pré fidelu ni arêta cu arculu seu pre firele sirenice de viôra, siintimintele cele melodice ale classiculu Bellini; — in fantasiile pe motive romane ni arêta artistulu cata potere magicã, si cata perfectiune jace in melodiiã romana, ceea ce in asemenea gradu face se resune vãile Carpatilor, ca si malurile vechiulu Istru (Dunare); èra in Regrets si in Bolero Spaniolu, ni arêta artistulu la cata consonantia artificiosã in lucrare pôte ajunge man'a cu arculu, si degetele pe cordile viôrei: aci tre-

„Aducendu bucate
„La sotiu ori la frate.
„Deci dacã voiti
„Ca se ispraviti
„Sant'a monastire
„Pentru pomenire,
„Noi se ne-apucãmu
„Cu toti se jurãmu
„Si se ne legãmu
„Tain'a s'o pastrãmu:
„Si-ori ce sotiorã
„Ori ce soriorã
„Mani in diori de di
„Anteu s'a ivi,
„Pe ea s'o jertfimu
„In zidu s'o zidimu.“
III.
Èta 'n diori de di
Manea se trezi,
Si-apoi se sui
Pe gardu de nuele
Si mai susu pe schele
Si 'n campu se uitã,
Drumulu cercetã.

Cand u, vai! ce diariã?
Cine cã veniã?
Sotior'a lui,
Flôrea campului
Ea s'apropiã
Si-i aducea
Prandiu de mancatura,
Vinu de beutura.
Catu elu o diariã
Inim'a-i sariã
In genunchi cadea
Si plangendu dicea:
„Dã, Dômne, pe lume
„O plôia cu spume,
„Se faca perãie,
„Se curga sirôie,
„Apele se crêsca,
„Mandr'a se-mi oprêsca,
„S'o oprêsca 'n vale
„S'o 'ntorca 'n cale!“
Domnulu se 'ndurã
Rug'a-i ascultã,
Norii adunã,
Ceriu 'ntunecã.

Si curgea de-odata
Plôia spumegata
Ce face perãie
Si amflã sirôie.
Dar ori catu cadea,
Mandr'a n'o opriã,
Ci ea totu veniã,
Si s'apropiã.
Manea mi-o vedea
Inim'a-i plangea,
Si êr' se 'nchinã,
Si êr' se rugã:
„Suffla, Dômne-unu ventu
„Suffla-lu pe pamentu,
„Bradii se-i despôie,
„Paltini se indôie,
„Muntii se restôrne,
„Mandr'a se-mi întôrne,
„Se mi-o 'ntôrne'n cale,
„S'o duca de vale!“
Domnulu se 'ndurã,
Rug'a-i ascultã,
Si sufflã unu ventu
Unu ventu pre pamentu

Paltini cã 'ndoia,
Bradi cã despoia
Muntii resturnã
Èra pe An'a
Neci c'o inturnã!
Ea mereu veniã
Pe drumu siovãia
Si s'apropiã
Si, amaru de ea,
Èta c'ajungea!
IV.
Mesterii cei mari
Cãlfè si zidari,
Multu inveseliã
Daca o vedea,
Èr' Manea turbã
Mandr'a-si sarutã
In bratie-o luã,
Pe schele-o urcã,
Pe zidu o puneã
Si glumindu, dicea:
„Stai mandrutã! mea,
„Nu te spariã
„Cã vremu se glumimu

„Si se te zidimu!“
An'a se 'ncredeã
Si veselu rideã.
Èr' Manea oftã
Si se apucã
Zidulu de ziditu,
Visulu de 'mplinitu.
Zidulu se suiã
Si o cuprindeã
Pan' la glesnisiore,
Pan' la pulpsisiore.
Èr' ea vai de en!
Neci cã mai rideã
Ci meren diceã:
„Manoli, Manoli,
„Mestere Manoli!
„Ajungã-ti de siêga
„Cã nu-i buna, dragã.
„Manoli, Manoli,
„Mestere Manoli!
„Zidulu reu me stringe
„Trupusioru-ni frange!“
Èr' Manea taceã
Si meren zideã

mulele cele clatinatõrie de inima, aci staccato, flachioletto etc. etc. se schimbau de catra artistulu, si se petreceau dintr'una intr'alta cu o usiuretate, si cu o melodia carea in momintele productiunii, ne faceau se uitãmu art'a, si se ne imaginãmu in regiunile subline ale melodiilor franceze si spaniole; — Cu unu cuventu dlu Voinescu ni se presentã ca unu adevãratu artistu in specialitateã sa; dar mai avemu de menționatu despre dlu Voinescu cã aparerea lui cea modesta insocita de o gravitate receruta, pozițiunea si tienut'a lui in starea de executare, precum si portarea arcului fora de tãta fortiarea, ni-lu presenta in tocm'a si placutu.

Catu despre dlu acompaniatoriu *Polescu*, avemu a recensã, cã din cele audite cu ocaziunea acompaniarii ni se da a presupune la domni'a sa una cunoscutia profunda a artei de piano.

Inca mai merita a se face mentiune despre dn'a *Sofia Vladu*, carea ca diletanta concertatãria pe piano ne desfatã cu solo productiunea unei piese din clasiculu Beethoven op. 31, nr. 3 carea producere de catra diletant'a, executata cu multu simtimentu intru music'a clasica, ni facu mare placere.

Dl'a *Livia Pascu* si ca producãtoria de solo pe piano ne mai imbucurã cu una piesa de valsu din Faust, si acãsta una piesa prã artificioãsa si grea de executatu, careia inse executãtoarea, prin desteritatea ei pre piano, corespunse pe deplinu. —

Talentatulu teneru dlu *C. Bredicianu* inca ne desfatã cu una dechiamatiune tienuta preste: *renegati* de la I. Vulcanu; carea productiune ni aretã pre declamantele ca pre unu teneru de buna sperantia in art'a oratoriei. —

Asemene reconõscere se cuvina cantatõrelui diletante dlui *A. Schönberger*, pentru ari'a din Oper'a *Nachtlager in Granada* carea acompaniata de *Voinescu* pe viorã, si de *Polescu* pe piano, inca aduse tributulu cuviinciosu la succederea acestei productiuni academice.

Si asiã cu totii si cu tãte putemu dice, cã avuramu o sãra, in carea ne bucurãramu multu, de placerea musicii clasice, pentru carea vedurãmu, cã publiculu adunatu, cu acãsta ocaziune mai mare parte romanu, si pentru aceste specialitati artistice are sentimintele cuviinciose, cãci intr'unu numeru frumosu adunatu, si in frumsetiatu de elit'a dameloru, nu lipsi a petrece productiunile cu o atentiune seriõsa, dar totodata dupa finirea fie-carei productiuni a-si esprime recunõscerea sa prin aplause cordiali si repetite.

De langa *Aradu* 1830 aug. 1869.
(*Afaceri natiunali-bisericesci.*) La corespondenti'a mea din Nr. 67. Onorat'a Redactiune si-a facutu observãrile sale dicendu: Congresulu trecutulu din acausa cã n'a avutu date sigure despre numerulu parochieloru, n'a avutu basa pe carea se fie potutu procede la regularea respective reducerea parochieloru. Eu din parte-mi acãst'a nu o potu primi de causa indeultãtãria ca congressulu se nu procedã la facerea dispusetiunilor de reducere; — ci din contra tocm'a in lips'a acestoru date ar fi potutu decide; ca: *de õrãce date sigure despre numerulu parochieloru nu avemu, — d'ara necesitatea reduceriloru o recunõscemu, deci pentru tenitor. u dispunem ca comitetele parochiale nu mai acolo sunt competinte a deschide concursu pentru deplinirea vacanteloru parochii, unde numerulu sufleteloru (a parochiei vacante) se urca la — — — ? d. e. 1500—2000. —*

Prin astfeliu de procedura reducerea si fara datele sus pomenite erã detiermãrita, si acãst'a erã de lipsa cu atat'a mai vertosu, cãci scimucã ori ce inuoiri mai usioru se potu introduce prin lege decatu prin bunavointia. Mai departe debue sciutu cã poporul nostru e dedatu cu preoti multi si ceremonia multa, prin urmare fõrte anevoia se indupleca spre imputienarea numerulu loru, cãci putieni vor fi de aceia cari se nu dica: cum au traitu cu mosii, stramosii nostri 3—4 preoti si nu au perit'u, asiã potu trai si cu noi. Catra acãst'a se va adauge inca si acea impregiurã ce am pomenitu in corespondenti'a mea trecuta: cã din numerulu celu de prisosu alu clericiloru multi vor intrebuintã tãte medilõcele ca se-si ajunga scopulu la care s'au preparatu — preoti'a.

Mai departe la acea zelõsa natiunala intrebare catra Onor. Redactiune indreptata in meritulu mutãrii Protopersviteriloru din Orade in Protopersviteratu, prin ce se dice cã ar suferi consistoriulu din acausa cã Asesori nu se infãtisiãdã la siedintie; — si la acea observare a On. Redactiuni: cã mai antãiu debuie a se face ingrijirile ca se nu suferã Consistori'a, de alta parte se fie asicuratã subsistinti'a Protopersviteriloru; — indrasnescu a-mi descoperi parerea mea in urmatõriele:

Insusu Statutululu in Cap. II. 29. dice: „protopersviterulu trebuie se locuiãca in acelu locu alu Protopersviteratulu, care este mai indemana conuneloru bisericesci din protopersviteratu.“ Deci acestu testu alu Statutululu fara a fi cu privire la indemanãrea sãu subsistinti'a lucsuõsa a protopersviteriloru, despune: ca locuinti'a loru se fie in sinulu protopersviteratulu, — prin urmare cu pasirea in vieãta a Statutululu si sensulu acestui § debue numai-decatu se se implinãca, cu atat'a mai vertosu, cãci exceptiuni sãu favoruri pentru protopersviteri nu aflãmu in Statutu, — si dẽca onoru persõne singlarice li va fi iertatu a se abate si a face in contr'a Statutululu; atuncia nãsmintiu cã si comunitãtãile vor pretinde in multe imprejurãri a batere provocãndu cu totu dreptulu la Dni protopopi. Apoi ce lipsa avemu de Statutu dẽca nu pasimu cu densulu?

Se atinge de suferirea consistoriulu de Orade dẽca Dni protopopi nu vor locui in Orade, — presupunã, asiã pricepu, cã de acum'a respective dupa infiintãrea Scaunulu protopersviteratu, Dni protopersviteri nu vor fi, va se dica nici potu fi asesori la V. Consistoriu, ca la forulu I. de apelu. Acãst'a din acausa deducu; cãci fiindu Dni protopopi de dupa Statutu — presiedinti si Scaunulu protopersviteratu, ori in ce afacere se aduce decisiune, cu si prin invõirea Dniilor Sale, acum'a: din intemplantã cutarea persõna apelãdã sentinti'a Scaunulu protopr. la Consistõrie; aci pre Dnulu protopersviteru lu aflãmu ca Asesoru! este d'ara cu putintia ca caus'a apelata erãsi se devina in judecat'a aceluia in a caruia a fostu si la forulu primu. La acestu casu unde am devenitu si ce am dobandit'u prin a pelata?? Din acestu punctu de vedere indrasnescu a intari parerea mea, cã: Protopersviteri dupa pasirea in vieãta a Statutululu incãta si nici potu fi mai multu Asesori consistoriali, ci din contra numai acele persõne, care nu iãu parte — ca membri — nici la unu Scaunu protopersviteratu.

In fine subsistinti'a Protopersviteriloru e fõrte asicuratã ori in ce locu ar fi cu locuinti'a, cãci scimucã fõrte bine cã fiesce carele dintre Dniile Sale tienu ocupate pentru partea loru

2—3 parochii, d. e. a *Aradului*, in centru, *Mandrucu*, *Pecic'a*; a *Buteniloru*, in centru si *Aldesci*; a *Vilagosului* in centru si *Covasentiu*, a *Beinsului* spre mirarea tuturor'a e parocu in *Giula* comitat. Bichisiului si *Protopersbiteru* si parocu in *Beinsi*, si asiã mai departe fara exceptiune toti, cu tãte cã nici la un'a nu facu din destulu ca parochi cu atat'a mai putienu la 2—3. — Ma scimucã unu stimatu Domnu protopopu carele desi siede a casa, cu lunele nu vede S. *Beserica*, si necum ca *Protopopu* ci nici ca parocu (fara capelanu) in decursu de unu anu nu servẽce de 5—6 ori S. *liturgia*. Pe langa parochii multe, Dniile loru de la fiesce-care preotu in nume de *Biru protobresbiteralu* capeta 3—5 fl. La revisiunea socõteloru S. *Beserici* (desi nele-galu) Stiele loru in totu anulu miciorãdia fondulu acestor'a cu 7 fl. Contraversiunile casatoriloru le dispensãdia in contr'a *Canõneloru*; tãte aceste si mai multe decatu aceste, care le retacemu, sunt isvõre nu numai de subsistintia ci de castigu; cãci cu dorere debue se observãmu cã D. loru pana acum'a nu atat'a pentru nãntãrea si binele *Besericii* si a *Natiunii* s'au luptatu a ocupa aceste posturi onorifice, ci mai vertosu pentru castigu personalu.

Nu ni remane d'ara indreptu decatu a pretinde ca *Sinodulu Eparchialu* se binevoiãca a face in interesulu comunu — grabnice dispusetiuni pentru: reducerea parochieloru; dupa Statutu mutarea protopersviteriloru numai decatu in centru, precum si acea: ca *Protopersviterii* la V. Consistoriu ca la I. foru de apelu se nu iãie parte ca asesori.

S. Secosianu.

Giula, 21 augustu 1869. s. v.

Onarate Domnule Redactoru! In nr. 67. a pretiutei foi *Albina*, sub titulu 6. aug. a. e. a esita de la *Giula* unu articulu, sub firm'a: „*Calcarea statutululu organicu*“, prin care scriitõriulu aceluia, *Domnulu Mihãiu Nicõra*, cu mascarea celoru intemplantã, voidu a compromite superioritatea nõstra bisericẽscã; intru deslucirea adevãrululu, ne aflãmu si noi chiamati a radicã graiulu, si a cere spatiu, in pretiut'a fõia pentru urmatõriele orduri:

Dice *Mihãiu Nicõra* in articulu mentiu-natu: cã cei mai multi fii credintiosi ai bisericii nõstre, cetindu Statutululu Organicu, si intielegendu cã acel'a e sancionatu prin *Maiestate*, au cercatu a tienã sinodu parochiale, au publicatu terminulu tãnerii cu 8 zile mai nãinte etc. si tãte au decursu in rondulu celu mai bunu, ne abatendu-se de la neci unu §. — Mirare inse, cã *Ill. Sa d. Eppu* diecesãnu, pe langa tãte aceste, au sistatu sinodulu, si prin o ordinatiune l'a dechiaratu fora de valõre.

Ei bine Domnule *Nicõra*! Deci dẽca pretãtirile catra sinodulu *DTale* au fostu asiã de bine pipaite, si dẽca cei mai multi fii ai bisericii au dorit'u tienerea sinodulu; — Te rugãmu spune-ne: cã cati insi ati fostu de fatia la aminãtitulu *Sinodu*? Adevãratu cã ati facutu tãte cãte s'au potutu face intru acestu merit, ati publicatu, ati alungatu crãsnicul de la casa la casa, totusi abiã ati potutu adunã unu numeru de 52. — Apoi acãst'a e maioritatea filoru bisericii din *Giul'a*? Noi suntemu aici romani preste 2000 de suflete cu 400 de familii, si mai putienu cu 350 de membri indreptãtiti de a potã luã parte la *Sinodu*. (Dvõstra ca maioritate — cum diceti — faceati mai pacica treb'a d'aca intrati insive in sinodu si otãriati. Afi fostu chia-

mati. Red.) Si õre dintre acestia, numai cei 52 ai *DTale* otdãdia constitutiune bisericẽscã? Partea cea mai mare, pentru ce nu au voitã a luã d'ara parte la *Sinodu*? Pentru. acea, *Dle Nicõra*! cãci din fãptele de pana aci, am cunoscutu cu totii: cã pe *Domni'a Võstra* nu de sõrtãea nõstra Ve dõre, ci pentru acea precipitãti lucrulu, ca se faceti si din caus'a acãsta santa o incurcãtura in favõra nepõtului *Dnieloru Võstre*, pe carele, fara de scirea *Ill. Sale a D. Eppu*, si fara de vo'iã nõstra, ni l'ati adusu aici cu si-l'a de capelanu.

Dar se vedemu si mai departe procedur'a ce scrii, cã intru tãte a fostu acomodata dupa §§. statutululu organicu. A nu acei §§. la cari provoci Dni'a Ta, spunu: cã in casuri diferite, *Sinõdele*, *epitropiile*, si comitetele bisericesci, rezultatele lucrãriloru sale, se le substãrna la *Protopersbiteratu*, respective la *Consistoriulu diecesãnu*? Si ce insemnãdia acãst'a? au nu insemnã, aternare sãu subordinaire? Cum au potutu dice d'ara afinele in adunãre la reflexiunile unor'a cã ar debuã dõra acceptatu vre-o ordina-tiune indrumatõria, — cumca acã au trecutulu timpulu ordina-tiuniloru, (Dieu asiã. Statutululu eschide absolutismulu cu ordina-tiunile lui Red.) acã poporul e stepanu, — pãte face ce-i place, ba si pe besericiani ii pãte mutã, strãmutã, si alurãgã dupa placu, incependu de la sfãtu pana la *Metropolitulu*. — Ma ca se radice si mai pre sus veldã superioritatia salã bisericesci, mai adãuse si acea: cã ordina-tiunile in privinti'a organismulu bisericescu, potu zacã inca la *Protopopu* pana ce vor mucedã, sãu *Episcopulu* le va pune ad acta, ca se nu mai veda mai multu lumina. — Apoi vorbe ocasionale au fostu acestea de la unu preotu?

Dici mai departe *Dle Nicõra*! cã *Protopopulu* nostru nu au fostu la *Sinodu* si *Presidiulu* l'a ocupatu *Parochulu* loculu adãca afinele *Dnei Tale*, ca naturalulu *Preside a Sinodulu* parochialu; acea nu spuni inse, cumca *Protopopulu* nostru *Domni'a võstra* i-ati scrisu cã n'are ce cautã, cãci in loculu *Domniei Sale*, v'ati cerutu altu individuu de *Presiedinte la Sinodu*. — Apoi la noi sunt doi *Parochi*, si in asemenea casu dintre doi sãu mai multi *Parochi* pe *Presiedintele naturalu* alu *sinodulu* parochialu, lu denumesce *Episcopulu*. Acã am dorit'u se scimucã d'ara, cã pe afinele *DTale* care *Episcopulu* l'a denumitu aci de *Presiedinte Sinodalu*? Veldi, *Dle Nicõra*! asiã nu v'ati abatutu *Dni'a Võstra* de la nici unu § a Statutululu organicu — inse pisciã si scõte unghie prin sacu.

Mai amintesci inca si acea: cã in sensulu conclusulu siedintiei a XII a congressulu bisericescu, comunitãtea nõstra bisericẽscã, s'ar fi potutu organizã de rondulu statutululu inca in anulu trecutulu, dar v'ati temutu de obstacule. — Adevãru cã v'ati temutu, *Domnulu meu*! de obstacule, adãca nu ati avutu inca atuncã partida, cu care se fiti potutu alarmã, cãci partidior'a de care ve bucurati acum, o ati prinsu mai de apãrõpe numai la *Pasci*, cu o butisiõra de vinu pusa in gradin'a afinelui *Dnei Tale* pentru stimperarea setei celora ce veniau fatigãti de la *Biserica* de la rugãtiunea de sãra. (Sunteti securi cã nu s'a datu de pomãna ci de seducere? Red.)

Ca motivu la grabit'a tienere a sinodulu de sub intrebare, mai pomenesci si despre acea imprejurare: cã trebile comunitãtei nõstre bisericesci cãrgu reu, banii scõlei se manipulãdia cu scãderi, socõta nu s'a luat de 2 ani, si eã inspectiunea *protopopulu* e slabã. — Aci a

Zidulu se suiã
Si o cuprindea
Pan' la glesnisiõre,
Pan' la pulpisiõre,
Pan' la costisiõre,
Pan' la titisiõre.
Dar ea, vai de ea
Totu mereu plãngea
Si mereu dicea:
„Manoli, Manoli,
„Mestere Manoli!
„Zidulu reu me stringe,
„Titisiõr'a-mi plãnge
„Copilasulu-mi frange!“
Manoli turbã
Si mereu lucrã.
Zidulu se suiã
Si o cuprindea
Pan' la costisiõre
Pan' la titisiõre
Pan' la buzisiõre
Pan' la ochisiõri,
In catu vai de ca!
Nu se mai vedea,

Ci se audiã
Din zidu cã dicea:
„Manoli, Manoli,
„Mestere Manoli!
„Zidulu reu me stringe
„Viãti'a mi se stinge!“
V.
Pe Argesiu in josu,
Pe unu malu frumosu
Negru-Voda vine
Ca se se inchine
La cea Monastire,
Falnica zidire,
Monastire nãlta
Cum n'a mai fostu alta.
Domnulu o priviã
Si se nveseliã
Si astfelu graiã:
„Voi, mesteri zidari,
„Diece mesteri mari!
„Spuneti-mi cu dreptu
„Cu man'a la peptu
„De-aveti mesterie
„Ca se-mi faceti mie

„Alta monastire
„Pentru pomenire
„Multu mai luminõsa
„Si multu mai frumõsa?“
Er' cei mesteri mari
Calfe si zidari
Cum stã pe grindisiu,
Susu pe coperisiu
Veselu se mandriã
Si-apoi respundeã:
„Ca noi mesteri mari
„Calfe si zidari
„Alti neci cã sunt
„Pe acestu pãmentu!
„Afi cã noi scimucã
„Ori candu se zidim
„Alta monastire
„Pentru pomenire
„Multu mai luminõsa
„Si multu mai frumõsa!“
Domnu-i ascultã
Si pe ganduri stã,
Apoi porunciã
Schelele se strice

Scãri se le radice,
Er' pe cei zidari
Diece mesteri mari
Se mi-i paresesca
Ca se putrezesca
Colo pe grindisiu
Sus pe coperisiu
Mesterii gandiã
Si ei isi faceã
Aripi sburãtõrie
De sindrili usiõre.
Apoi le nãntã,
Si n vesduhu sãriã
Dar' pe locu cadeã,
Si unde picã
Trupu-si despiciã.
Er' bietulu Manoli,
Mesterulu Manoli
Candu se incercã
De-a se aruncã
Eta cã audiã
Din zidu cã esiã
Unu glaslu nadusitu
Unu glaslu multu iubitu

Care greu gemeã
Si mereu diceã:
„Manoli, Manoli,
„Mestere Manoli!
„Zidulu reu me stringe
„Titisiõr'a-mi frange
„Copilasulu-mi plãnge,
„Viãti'a mi se stinge!“
Cum o audiã
Manea se perdeã.
Ochii-i se nveliã;
Lunea se nãntõrea,
Nuorii se nãntõria,
Si de pe grindisiu
De pe coperisiu,
Mortu bietulu cadeã!
Er unde cadeã
Ce se mai faceã?
O fantãna lina
Cu apa putiena
Cu apa sarata
Cu lacrimi udata.

dreptu, Dnule Nicora, căci acestea în adevestu sau asi — inse cine e caus'a si la aceste sca-
deri? au nu în mare parte era Domni'a Ta, si
afinele Dniei Tale? Domni'a Ta, ai fostu multu
timpu Presiedinte la comitetulu nostru biseri-
cescu, ma tocm'a si pe timpulu de candu nu e
luata socot'a scoloi, — era afinele Domniei Tale
pastoresce aici ca parocu de 21 de ani, si ca doi
omeni intiepleti, invetiati, si cu influintia între
poporu, ore pentru ce nu ati adusu unu ronu
bunu între noi? Ce folosu am avutu, căci ati
statu în fruntea trebiloru nostre? Ce lucruri
vrednice de memoria ni-ati lasatu în urn'a
Domnieloru vostre ca se ve pomenimu? Ni-
ati lasatu Domniloru! amaru si necazu, —
si ca se vorbimu mai chiar, — afinele Domniei
Tale, cu mutarea de Protopopu la Beinsiu, ni-lu
inbulzi pe nepotu seu capelanulu Ioane Mol-
dovanu de preotu cu sil'a (cum se pote? R.ed.)
pe capu; — si ne lasa usulu stolcloru preotiesci
radicate pana la nuori, — era în catu se atinge
de epoc'a Domniei Tale ca Presiedinte a comi-
tetului nostru bisericescu, ni-ai lasatu acea gél-
nica aducere aminte : că în anul 1868, comi-
tetulu bisericescu din Giula, sub presidiulu unui
omu eruditu, prefacendu-se în cuibu de cërta,
sfađa, la cererea nostra, în presentia Protopo-
pului, si a unui individu din partea jurisdipti-
unei politice, cu tota rusinea s'a displvatu. —
Iata dara Domnule Nicora! isvorulu reului Ti
l'am descoperitu în tota goliitunea sa, si de aci
vine si neincrederea ce o ai potutu observ'a la
tienera sinodului parochialu. — Domni'a vostra
numai atunci ve mestecati în trebile nostre,
candu aveti ceva interesu propriu, era alta data
nu ve pasa macar se perimu cu biserica si cu
scola cu totu, si de osebi Domai'a Ta, de la ca-
tastrofa mai sus pomenita din anul trecut, —
candu apoi ni-ai numitu de necopti, — Te-ai
retrasu, si ai disu că nu Te vei mesteca mai
multu în teritie; — dar éta era ai esitu pe tapetu,
si ni pare reu, că tocm'a cu Domni'a Ta ne tel-
nimu pe acestu terenu, — inse deca ti place a fi
povetiutu de altii, Ti-am spusu adevverulu, apoi
mai departe, vei face bine si vei ierta. —

În fine, mai nainte de ce ni-am încheiã acestu răspunsu, spre îndreptarea opiniunii publice, numai atât'a voimu înca a mai comemorã: că Ill. Sa D. Eppu diecesanu, au debutu se si-stodie si se nemicësca sinodulu Domnieloru Vóstre, deca nu pentru alt'a, dar numai si din acea cauza: că l'ati tîenutu numai cu unu fragmentu de poporu, era noi multimea, am datu protestu în contra lui, si am cerutu se ni se ordiniede tienera sinodului parochialu de nou, compusu si convocatu prin superioritatea nostra bisericësca, de dupa rondulu si modalitatea prescisa, — era catu se atinge de interesulu Domniilor Vóstre pentru care acũ de doi ani ne invrajbiti, — numai atât'a Ve rogãmu: ca se nu ne desbinati de catra olalta cu formarea partideloru, căci obiec-tulu de cërta, ce ni-lu tîeneti cu forti'a pe capu, — nu vom suferi ca se ni fie parochu, macar de vom mai alergã înca de 10. ori pe la Ministeriulu de cultu. (Daca Dvóstra tîeneti la autonomi'a bisericiei nostre, Ve rogãmu se mergeti calea statutului, dar nu ne superati cu alergarea la ministeriu. Red.) —

Mihailu *Mundrutie* mp. tutorulu primariu. — Ioanu *Coldanu* mp. tutoru. — (Nedescifrabile) curatoru. — Costa *Iovici* mp. — Georgie *Stiru* mp. — *Georgevici* Petru mp. — *Vladutiu* Petru mp. — Joanu *Ardeleanu* mp. — Nicolae *Mundrutie* mp. — *Erdei* Aless. mp. — *Galam-bos* Nicolae mp. în numele comunoi bisericesci.

Protocolulu siedintiei XIII.

(straordinarie)

tienute din partea directiunii Asociatiunii nationale pentru cultur'a poporului romanu, în Aradu, 8/20 augustu 1869.

de facia au fostu:

Presiedinte: Ioane Popovicu Desseanu directoriu substitutu. **Membri:** Emanuilu Misicuu perceptoriu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Dr. Atanasiu Siandoru, Demetriu Bonciu, Ioane Goldisii esactoru, si Teodoru Serbu economu.

Notariu Petru Petrovicu.

110. Protocolulu siedintiei precedente ordinarie din 2,14 aug. a. c. cetindu-se.

Determinatu:

S'a autenticatu.

111. Cu referintia la decisulu directionalu din 2,14 augustu a. c. esactorulu si notariulu

Asociatiunii presinta programulu pentru adunarea generala tienenda în 1. septemv. 1869 a. c.

Determinatu:

Se preda unei comisiuni statatõre sub presiedinti'a directoriului secundariu substitutu Ioane Popovicu Desseanu din comembrii: Demetriu Bonciu, Stefanu Siorbanu, Ioane Goldisii si Teodoru Serbu spre censurare, avendu acèsta comisiune a substerne programulu completatu în siedinti'a venitõre de sembata în 21. augustu 1869. c. n. directiunii.

112. Pentru autenticarea protocolului acestei siedintie:

Determinatu:

Se defige terminu pe sembata în 21. aug. 1869. c. n. la siedinti'a ce se va tîene atunci.

Protocolulu acest'a cetindu-se s'a autenticatu în siedinti'a straordinaria din 26. augustu nouu 1869.

Ioane Popovicu Desseanu

directoriu secundariu.

Petru Petrovicu notariu.

Protocolulu siedintiei XIV.

tienute din partea directiunii Asociatiunii nationale pentru cultur'a poporului romanu, Aradu în 31 augustu 1869.

de fatia am fostu:

Presiedinte: Ioane P. Desseanu directoriu secundariu substitutu.

Membri: Emanuilu Misicuu perceptoriu, Lazaru Ionescu fiscalu, Stefanu Siorbanu bibliotecariu, Dr. Atanasiu Siandoru si Demetriu Bonciu; notariu, Petru Petrovicu.

113. Comisiunea emisa sub nr. 111. pentru completarea programului adunarii generale presinta programulu stabilitu pentru aprobare si publicare.

Determinatu:

Programulu compusu de comisiune se primesce fiindu a se publicã în tôte foile nationale si a se tipari în 300 de cemplaria pentru impartire între membrii Asociatiunii la adunarea generala, totu-odata spelele tipariului se asemna la perceptorulu Asociatiunii.

115. Se presinta scrisõrea Illustr. Sale Dlui Episcopu Diecesanu Procopiu Ivacioviciu, dtlu 2/14 augustu 1869 nr. 164/pres. în care presantia Sa face cunoscuta indepartarea de a casa la bãile din Mehadia pentru restaurarea sanitatii lui, prin urmare impededarea lui de a luã parte la adunarea generala a Asociatiunii nostre în calitate de pre-siedinte, si provõca directiunea a face despusetiuni necesarie în privinti'a presidiului adunarii generale.

Determinatu:

Se ie la cunoscentia si se decide: a se însaciinta Dnii Vice-presiedinti ai adunarii generale Ioanu Siorbanu, si Sigismundu Popovicu despre absentia Illustr. Sale Dlui Episcopu presiedinte spre acelu scopu, ca se binevoësca a se infatisia la adunarea generala pentru ocuparea presidiului. —

116 Colectantele din Căcov'a, Dnulu jurasor. cerc. Timoteiu Miclea în nesu cu epistol'a sa din 20/1. a 1869. substerne supletorie protocolulu finalu de licuidare despre membrii restantieri ai Asociatiunii, administrandu si sum'a incasata de la densi cu 36. fl. Totodata strapune 7. declaratiuni ale membriloru noii intrati în Asociatiune pe langa sum'a depusa ca ofertu anualu din partea loru cu 14 fl. propunendu-i de a fi alesi de membri ordinari, si anume: Ioane Botosiu preotu din Comorisce, Paulu Penda preotu din Comorisce, Iacovu Molinu docinte totu din Comorisce, Moise Popovicu negut. totu din Comorisce, Iovãnu Botosiu, Nicolau Botosiu economu, Paulu Gerbanu economu tu de acolo, totu cu ofert. an. de 2 fl, toti pe anii 1869/70 — 1870/1 — 1871/2. —

Determinatu:

Raportulu Dlui colectante se ie la cunoscentia exprimindu-i-se „*Multiamita protocolu-para pentru zelulu dezvoltatu la agendele cestiunante*,” deodata se estrada protocolulu de licuidare comisiunii censuratõre sub nr. 5. pentru darea opiniunii ulterioare în meritul restantiilor nerecunoscute si neincasabile de la membrii espusi acolo; era individii propusi de Dsa dupa votise sarea usuata secreta se declara prin directiune de membri noii alesi ai Asociatiunii, insarcinandu-se notariatulu cu estradarea diplõneloru indatinate, pe partea acelor'a si matricularea loru în prot. memb. Asociatiunii, — totu

odata prot. de licuidare mai sus espusu se estrada comisiunii censuratõre pentru ulterioã afacere. Èra despre sum'a de 50 fl. transpusa prin colectantele mai susu numitu perceptorulu Asociatiunii se insarcina a estradã cvitele prescise pe partea solvitoriloru respectivi, si a le tramite Dlui colectante spre immanuarea loru.

117. Colectantele din Bocusegu Dlu not. com. din Munereu Iosifu Ille subterne simpli-citer protocolulu de licuidare despre membrii restantieri ai Asociatiunii din anii primitivi 1863/64 din care se vede apriatu ca toti membri de a acolo (Ce se vede? Lipsesce de aci. Red.)

Determinatu:

Se estrada comisiunii censuratõre pentru darea opiniunii ulterioare. —
(Va urmã)

Romania.

Dnii ministri alu Cultelor si instructiunii Publice:

Domnule ministre!

A trebuitu se me grabescu si se me intorc, dupa o excursiune de patru dieci si trei de zile.

În aceste patru-dieci si trei de zile am exploratu trei-spre-diece cetati dace si romane, ale caror'a planuri de situatiune voiu avè onõre a le înainte ministeriului preste pucine zile, spre a se depune langa cele lalte duoe ce vi-am supusu mai d'înainte.

Am desgropatu patru sarcofage de pãtra, dintre cari duoe intacte si fõrte frumõse, pentru cari am luat dispositiune a se putè aduce la museulu nationalu, unde si potu avè locul lor meritatu; si am adunatu multime de obiecte, monuminte în petri, în pamenturi, în bronzu, feru, argintu si auru, despre cari voiu avè onõrea a vi supune o relatiei în detaliu în timpulu ce voiu potè scurtã mai multu.

Ve rogu, domnule ministre, în interesulu sciintieloru archeologice, se bine-voiti o ordonã se mi se tramita catu mai în graba unu bunu desemnatoriu spre a reproduce formele acestoru monuminte, în pregatirea unui *album archeologicu daco-romanu.*

(Semnatu) Presied. Comiteturu Archeologicu
Cesare Bolliacu („Tromp. Carp.”)

Varietati.

— (Din cõci, ca din colo de Laitu.) Pundeniu Ungaria si Transilvania în locu de „Austria cislitana,” în locu de „statu unitariu” — „Unitate nationale,” în locu de „Giskra si compania” — „b. *Eötvös* si compania sa,” si inca unele asemene sinonime, — traducemu si reproducemu din *foi'a diplomatica hebdomadale* a contelui Bethlen urmãtoarea descriere a fericirii constitutionale de dincolo de Laita, aplicata asupra situatiunii de din cõcia, si lasãmu bunului cetitoriu se judece: daca ea este nimerita? „Nu este maiestria a guvernã cu forti'a; acèsta o scie ori-cine; ce ne pune la mirare este numai, cã democratii de la potere nu se îngrozescu a face *serritie la caldii absolutismului*, pare c'au uitatu, cã — si de catu calãulu este mai uritu servulu lui. Si apoi întrebãmu: a nimicitu absolutismulu, în timpulu seu, pe poporulu magiaru? Au nu vedeti cã esiste inca. Si dlu *Eötvös* cu compania sa se põta nimici pe-asta cale pe romani, serbi, slovaci etc?! Lucru ridiculos? — Fia-cine scie, cã ide'a d'a face din Ungaria si Transilvania o *unitate nationale* — este nerealisabile; — totusi se respesce atât'a timpulu, banu si sange pen-

tru o utopia! Contrariiloru li se pune pumulu în gura, pres'a se drege cu bani, era foile nede-pendinti se calumnia. Cine nu întõna imnuri de lauda pentru dnii Andrassy, *Eötvös* si *Deák*, acèla este vendutu Rusiei si Prusiei, seu este daca-romanu; — — — cãci Ungaria este libera fericita — — în catu se ferësca Ddieu! — — Nu se gasesce consiliariu alu corõnei, barbatu destulu, carele se cuteze a aperi interesulu corõnci contra loviriloru ce-i facu acesti õmeni!” —

— (*Cursulu telegraficu.*) Dupa cum suntemu informati, cursulu telegraficu s'a începutu în 2 septembrie st. n., si Dlu secretariu ministeriulu A. Cimponeriu, carele conduce sectiunea telegrafica pana la 6 octobre anulului cur., e impoternicitu a mai inseriẽ pana în 9 septembrie a. c. pre acei elevi, cari sunt si primiti, inse din õrecare cauza anca nesositi la Pesta, si se vor mai insinuã. Se grabësca dara respectivii elevi a nu întârziã peste terminulu acest'a, si a nu aduce pe conducatoriulu interimalu alu sectiunii telegrafice în acea neplacuta pusetiune de a fi silitu se nu-i primësca.

Concursu.

Pre statiunea docentuala serbësca, acum de nou infintiatã în Checia Romana, cu care sunt impreunate urmãtoãriele emoluminte anuale, precum: 100 fl. v. a. 25 cubulu de grãu 100 pd. de clisa 25 pd. de sare 8 pd. de lumini 6 stangeni de paie 1 stangenu de lemne 1 jugu de pamentu aratoriulu si cortelu liberu, se deschide concursu pana în 20 Septemv. a. c. s. vechiu.

Aspiratoriiloru la acestu postu sunt avisati recursile loru prevediute cu estrasulu de botediu cu adevãrãntiele despre sciintiele absolute, despre portarea sa morala si politica, precum si despre servitiulu de pana acum, adresate catra consiliulu scolasticu comunalu pana în terminulu desfiptu a le substerne.

Datu în Checia Romana în 15 aug. 1869.

(1—2)

Consiliulu scolasticu comunalu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scõla gr. or. din comun'a Petruvasila în confinulu militariu, se deschide prin acèsta concurs.

Cu acestu postu sunt impreunate urmãtoãriele emoluminte, adeca.

În bani 350 fl. v. a. pe anu, 3 orgii de leme si cortelu.

Doritoriiloru de a ocupã acestu postu invetiatorescu vor avè a asterne petitiunile loru concursuali pana în 15/3 septemvre 1869. inclitulu Regimentu de granitia serbo-banaticu în Beserica-alba Nr 14.

Petrovasila iu 25 13 augustu 1869.

(1—2)

Antistia comunala din

Petrovasila.

Cursurile la burs'a de Viena.

(În 4 septemvre.)

Imprim. de statu convertatu cu 5 %
60.10 Imprim. nationalu 68.75 — Actiunile de creditu 273.50 sortiurile de 1860, 92 sortiurile din 1864, 112.50; Obligatiunile desarscinarii de pamentu, cele ung. 80.50, banatic 78. —, transilv. 77.50; — bucovin. 73.50 argintulu 119.75, galbenii 5.83; — napoleonii 9.76.

Banc'a generala de assecuratiune reciproca

„TRANSILVANIA”

PUBLICATIUNE.

Fiindu subscripte 2000 de actiuni la fondulu de întemeiare a bancei nostre de assecuratiune *se va incepe* conformu §. 6 din dispusetiunile introductõre a statuteloru cu primirea de assecuratiuni pe viëtã.

Insinuari se primescu la directiunea generala în Sibiu, la tôte reprezentantiele tîenutale si speciale precum si la tôte organele societatii.

Sibiu în 22 augustu 1869.

Administratur'a suprema
a bancei generale de assecuratiune
reciproca „Transilvania.”

1—2